

Preken

Deze keer een gezamenlijke uitgave van de
Vredeskerk - Opstandings- en Detakerk

13 januari 2013 - Eerste zondag na Epifanie – doop van de Heer

Jesaja 40,1-11 / Lukas 3,15-16,21-22

Onderdompeling

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

De eerste zondag na het feest van de Epifanie draagt traditioneel als naam 'de zondag van de *doop van de Heer*'. Het is een prachtige zondag om te dopen. Na de Paasnacht misschien wel het mooiste moment in het kerkelijk jaar. Alleen... we hebben vanmorgen geen dopeling. We zullen het vanmorgen zelf dus moeten doen. Zelf het water in gaan. Kopje onder gaan. Ondergedompeld worden in het stromende water. Gaat u mee?

Het roept altijd een gevoel op van weerstand, dat onderdompelen. Een reflex, diep in ons. Onze natuurlijke menselijke biosfeer is immers het land, het droge. Water staat voor dreiging. En tegelijk... zijn we vaak meer ervaren in onderdompeling dan ons lief is. Je kunt in zo veel dingen ondergedompeld zijn. In je werk. In je gezin. In je zorgen of je ziekte. In je verliefdheid. In je dromen. In je bitterheid. Je kunt ondergedompeld zijn in de beelden van porno, of in de cantates van Bach. Ondergedompeld in de verwachtingen van je ouders of van deze hollende cultuur. Ondergedompeld in je verleden, ondergedompeld in de toekomst, ondergedompeld in een piepklein nu. De maalstroom van de tijd sleurt ook landmensen mee en wie houdt het hoofd boven water?

Ze komen naar Johannes de Doper die ook onderdompelt, maar dan in het water van de Jordaan. De Jordaan dat is de grensrivier waar je doorheen moet als je in het beloofde land wilt komen. Denk niet dat je er makkelijk vanaf komt, brult Johannes tegen de massa die allemaal wel kopje onder willen. Je kunt het oordeel niet ontsnappen door een leuk ritueeltje. Gods oordeel kan niemand ontsnappen! Bekeer je van je zonden, keer je om op je weg en zoek God, voordat het te laat is!

Met massa's tegelijk komen ze naar Johannes. Oordeelsprofeten hebben nu eenmaal een grote aantrekkingskracht als de tijden onzeker zijn. Als je land bezet is, als er een economische crisis is, of andere godsdiensten aan je deur kloppen. Met angst en schuldgevoel kun je mensen manipuleren, dat weet iedere ouder en iedere geliefde al. Of dat zou je tenminste moeten door hebben van jezelf.

Johannes doopt in het water van de Jordaan. Het volk is vol verwachting - zou hij de Messias kunnen zijn? Want dat is wat ze eigenlijk willen. Iemand die hen redt. Niet alleen van de Romeinse bezetter, maar ook van hun eigen fouten en mislukkingen, iemand die hen verlost van alles wat tussen hen en God in staat, iemand die hen bij de hand pakt en optilt uit de draaikolk van de tijd die we 'leven' noemen. Dat is een oermenselijk verlangen: iemand die je redt van jezelf. Iemand die jou uitkiest, een prins op het witte paard die je van je boze stiefmoeder verlost, of een prinses die jou kust en ineens ben je geen kikker meer maar zelf een prins. Een politicus die met één zondebok alle wereldproblemen zomaar oplost. Of een Christus die met een toverhand al je zonden onder het vloerkleed schuift et voila, je hoort bij de uitverkorenen en God vindt je geweldig, jaja. Angst en schuldgevoelens zijn nog steeds een belangrijke bron van religie. Niet van geloof, maar wel van religie. Ben jij de Messias, Johannes?

Nee, dat is hij niet. Als er een ding is dat hij zeker weet, dan is het wel dit: hij is niet de messias, hij kan geen mensen redden. Maar de Messias die wel komt, die vervult hem met ontzag, daar wil hij wel voor knielen, degene die echt redding brengt, die echt bevrijdt, degene met de wan in de hand, die kaf en koren van elkaar scheidt, degene die op zo'n manier oordeelt dat mensen er vrij van worden.

Ik ben geen Messias, ik kan mensen niet redden. Ik ben iemand die andere mensen een spiegel voorhoudt waarin ze zichzelf in alle eerlijkheid en alle vermengdheid onder ogen kunnen komen. Pas als je het vlekje ziet, kun je het wegwerken, immers. Er zijn niet veel mensen die echt een spiegel zijn voor anderen. Als we al luisteren naar de ander, dan antwoorden we maar al te vaak met wat we denken dat de graag ander wil horen. Je praat mee, om de lieve vrede, om niet teveel betrokken te raken, of om maar aardig gevonden te worden. Het is ook helemaal niet fijn om een spiegel te zijn waar de ander zichzelf tegenkomt. Spiegel zijn voor elkaar is misschien wel de meest verlossende mogelijkheid van een huwelijk maar ook een belangrijke bron van echtscheidingen... Wie wil zichzelf nu in alle vermengdheid echt kennen? Laat de redding maar van buiten komen, verlos me, maar laat me niet al te veel merken waar ik eigenlijk van verlost word.. trouwens, zo erg is het toch niet met me?

Ik ben de Messias niet, zegt Johannes. Ik kan jullie alleen maar in water dopen. Ik kan jullie hooguit tot het punt brengen waarin je de werkelijkheid van je leven onder ogen ziet. En dat is al heel wat. Ik kan jullie aanmoedigen om zelf een nieuw begin te maken, en dat is al heel wat. Maar de Messias doopt met de heilige geest en met vuur. En als je met Geest en vuur gedoopt wordt, dat is je verlossing. Alleen de wind blaast het kaf weg, alleen het vuur zuivert het goud van je leven. Mijn doop brengt je tot inzicht, maar de doop die van Godswege komt, die brengt echte verlossing. Mijn doop doet je kopje ondergaan in de werkelijkheid van je leven, maar de doop van de Messias doet je echt opstaan tot nieuw leven. Maar nu je er toch bent... kom dan tenminste het water maar in. Durf tenminste eerlijk de werkelijkheid van je leven onder ogen te zien.

En terwijl wij in het water staan, ondergedompeld in de maalstroom van ons eigen leven, komt daar ineens Jezus aan. Die zo geheimenissvolle mens die ergens zo veel van God lijkt te hebben. Wat doe je daar Jezus? Waarom zou jij je laten dopen? Hij nadert het water, dat altijd stromende water. Het hoge woord van God nadert het water van de mensen en hun tijd. Er zit van alles in dat water. Hier drijft een misdaad, daar drijft een angst, een leugentje komt voorbij, daar drijven grote zorgen, daar dobbert de wanhoop en daar drijft diefstal, daar kleurt bitterheid en verdriet de stroom. Modderig water, dat leven van mensen. Wat heb je er te zoeken, God? Blijf toch in je hoge hemel waar de engelen zingen en het licht warm en vrolijk is. Waar geen dood is en geen pijn, waar niemand elkaar kwaad doet. Blijf toch ver weg Jezus, het leven is veel moeilijker dan je beseft als je jong bent - stop, loop niet door, ach, je voeten, nog zo zonder littekens van het leven, ze zijn al nat, het water komt tot je knieën, je middel en nu sta je... midden onder ons.

Doop mij, zeg je... en net als wij ga je kopje onder.

De eeuwigheid dompelt zich onder in de tijd. De vogels zingen niet meer, de bomen stoppen hun geruis, een vreemde stilte valt over de mensen op de oever en in het water. Doodstil wordt het, als nog voor de schepping. En dan verrijst hij. Jezus staat op, God staat op, en de tijd begint weer te lopen, de Jordaan stroomt als vanouds. Maar als je goed kijkt zie je dat daar waar Jezus is opgestaan, het water een beetje helderder is, alsof hij het water in brand heeft gezet. In de rivier van de tijd stroomt vurige eeuwigheid.

Kijk nog eens goed naar je leven en waar je momenteel in ondergedompeld bent. Merk je niet dat er iets boven water wil komen? Iets dat niet samenvalt met alles wat jou bevangt? Klinkt er niet ergens een lach, zingt er niet een vurige liefde die vrij maakt? Misschien wil er iets doorbreken, als een nieuw mens, naar het beeld van God geschapen. Durf het te zien, durf het wáár te nemen. Sta op, met Jezus mee, uit het water. Wees een mens die zegt tegen God: hier ben ik. Zoals ik ben. Maar hier ben ik.

En de hemel wordt geopend, en een witte duif van de vrede daalt neer... en er klinkt een stem die zegt: jij bent mijn geliefde, mens, wat ben ik bij met je!

Amen

In dankbare gebruikmaking van woorden van Marianne Vonkeman